

1. רות פרק ז

(ט) וַיֹּאמֶר בְּעֵז לְזַקְנִים וְכָל הָעַם עֲדִים אַתֶּם הַיּוֹם כִּי קִנִּיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאַלְמִמְלֶךְ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לְכָלִּיוֹן וּמַחְלוֹן מִיַּד נְעָמִי:

(י) וְגַם אֶת רוּת הַמַּצְבִּיחַ אֲשֶׁת מַחְלוֹן קִנִּיתִי לִי לְאִשָּׁה לְהִקְיָם שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת מֵעַם אֲחִיו וּמִשְׁעַר מְקוֹמוֹ עֲדִים אַתֶּם הַיּוֹם:

(יא) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעַם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַזְּקֵנִים עֲדִים יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בִּיתָךְ כְּרַחֵל וְכַלְמָה אֲשֶׁר בְּנֵי שְׂתֵי־הֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעֵשָׂה חֵיל בְּאַפְרָתָה וְיִקְרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם: (יב) וַיְהִי בִּיתָךְ כְּבֵית פָּרֶץ אֲשֶׁר יִלְדָה תִּמָּר לִיהוּדָה מִן הַזֶּרַע אֲשֶׁר יִתֵּן ה' לָךְ מִן הַנְּעֻרָה הַזֹּאת:

(יג) וַיִּקַּח בְּעֵז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֵא אֶלֶיהָ וַיִּתֵּן ה' לָהּ הָרִיוֹן וַתֵּלֶד בֶּן:

(יד) וַתֹּאמְרֵנָה הַנְּשִׁים אֶל נְעָמִי בְרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל:

(טו) וְהָיָה לָךְ לְמֹשִׁיב נַפְשׁ וּלְכֹלְכֵל אֶת שִׁבְתָּךְ כִּי כָלִתְךָ אֲשֶׁר אֶהְבַּתְךָ יִלְדְתוּ אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה לָךְ מִשְׁבַּעַת בָּנִים:

(טז) וַתִּקַּח נְעָמִי אֶת הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתַּחֲוֶה בְּחִיקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִמָּנָת:

(יז) וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנוֹת שֵׁם לְאֹמֶר יֶלֶד בֶּן לְנְעָמִי וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אָבִי יֵשׁי אָבִי דָּוִד: פ

(יח) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פָּרֶץ בְּרַחֲמֵי הוֹלִיד אֶת חֲצִרוֹן:

(יט) וְחֲצִרוֹן הוֹלִיד אֶת רֶם וְרֶם הוֹלִיד אֶת עֲמִינָדָב:

(כ) וְעֲמִינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחֲשׁוֹן וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שְׁלֵמָה:

(כא) וְשְׁלֵמֹן הוֹלִיד אֶת בְּעֵז וּבְעֵז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד:

(כב) וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יֵשׁי וְיֵשׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד:

2. מלבי"ם רות פרק ז

וַיִּתֵּן ה' לָהּ הָרִיוֹן - עפ"י השגחתו הרתה תכף, הגם שעם בעלה הראשון שהיה בחור לא ילדה:

3. דעת מקרא רות פרק ז

נשים הניצבות על היולדת בעת לידתה, ובודאי גם נעמי היתה שם, והנשים ברכוה.

4. הרב בכרך "אמא של מלכות" עמוד 84

כאן מדברות הנשים, הלא המה אשר המו על נעמי בהכנסה לבית לחם ורות המואביה עמה. הן אשר נדו לה, אם לא בזו לה בשעתה, עתה הן מפייסות אותה ומעטירות עליה רגשות אהבה נחמה וסליחה. עתה הודו והבינו הכל, כי חסדה של רות ואהבתה ושבועתה לנעמי - הן אשר בנו לו את הבית והשיבו לו את הברכה.

1. אבן עזרא רות פרק ז

(יז) **ילד בן לנעמי** - כמו "ויהי לה לבן":

2. פסיקתא זוטרתא רות פרק ז

(יז) **ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי** - מכאן למגדל ילד או יתום בתוך ביתו - מעלה עליו הכתוב כאילו הוא ילדו, שנאמר: "ילד בן לנעמי" - וכי נעמי ילדתו? והלא רות ילדתו! אלא רות ילדתו ונעמי גדלתו, ונקרא על שם נעמי. **דבר אחר** - ילד בן לנעמי ולא לבועז. מלמד כשבא בעז אל רות - באותו הלילה מת... ולפיכך קראוהו על שם נעמי. **דבר אחר** - יולד בן לנעמי, היא אמרה לרות: "הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך".

3. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יט עמוד ב

"את חמשת בני מיכל בת שאול" - אמר לך רבי יהושע: וכי מיכל ילדה? והלא מירב ילדה! מירב ילדה ומיכל גידלה, לפיכך נקראו על שמה. **ללמדך שכל המגדל יתום בתוך ביתו** - מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. רבי חנינא

אומר: מהכא, "ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי" - וכי נעמי ילדה? והלא רות ילדה! אלא: רות ילדה ונעמי גידלה, לפיכך נקרא על שמה. רבי יוחנן אמר: מהכא, "ואשתו היהודית ילדה את ירד אביגדור" וגו', "ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח (לו) מרד". מרד זה כלב, ולמה נקרא שמו מרד? שמרד בעצת מרגלים. וכי בתיה ילדה? והלא יוכבד ילדה! אלא: יוכבד ילדה ובתיה גידלה, לפיכך נקרא על שמה...

4. תורה תמימה הערות רות פרק ז הערה כא

כא) עיקר טעם דרשה זו שתלוי הדבר בגידול, נראה דמדויק מה שלא נכתב לשון זה על הסדר אחר הפסוק "ג וותלד בן", אלא מקודם כתיב: "ותקח נעמי את הילד ותשיתוהו בחיקה ותהי לו לאומנת", ומיד אחר זה כתיב: "ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי", מבואר דסיבת קריאת שם זה הוא מפני שלקחתו ותהי לו לאומנת, הרי מבואר דעל סבה זו נקרא על שמה. ומ"ש "המגדל יתום" אעפ"י דכאן אינו מדבר ביתום, י"ל דסמיך על הילקוט שהבאנו באות י"ח, שבאותו לילה שבא אליה בועז מת, וא"כ מכוון הענין:

5. ספר מבקשי תורה

וקצת קשה, ממתני ומדוע הוצרכו השכנות לקרות שם, ומדוע נעמי ורות לא נתנו לו שם! **ומביא באגרת שמואל בשם מורו ז"ל**, שהמסתבר כי בהיות רות גם נעמי עצובות רוח ושמתן בלתי שלמה, מסיבת מיתת בועז בלילה הראשון כאמור, ועתה נתחדשה תוגתן בראותן הבן הנולד, שלא זכה בועז לראות לידתו ולשמוח בו... והנה הוא יתום משעת לידה, אשר בלי ספק אין צער גדול מזה בעת ההיא. **ולכן גם שניהם לא שתו לב לקרוא לו שם מגודל יגונם לסיבה הנזכרת, כי נעדר מי שהיה ראוי לו לשום לו שם כמנהג, ולכן הוכרחו השכנות לקרוא לו שם.**

ובשם עצמו מבאר, וז"ל: שקריאת השכנות שם לבן הזה, ולא האם ולא נעמי, היה בשביל שיצא הקול באמירה דלא פסיק שיוולד בן לנעמי. ולפיכך רות לא קראה שם, שנעמי היתה קודמת, כיון שקול המון נשמע שיוולד בן לנעמי. ועוד, כי חשבה רות תהיה לבה נקפה שבכונה היתה קוראה היא שם להבריח מנעמי, ולהפסיק הקול שיוולד בן לנעמי. ונעמי גם היא לא היתה קוראה שם, באומרה שרות קודמת שהוא בנה באמת. **ומהקפדת שניהן, זו בשביל זו, היה נשאר הבן מבלי שם, עד שבאו השכנות וקראו לו שם, וטעם "לאמר" לפי זה, בשביל שהיו אומרים "ילד בן לנעמי".**

6. אלשיך רות פרק ז

אך הנה הוא יתברך רצה להורות כי גם דרך ייבום היה הדבר ושזה בנה של נעמי, והוא כי כאשר באה נעמי "ותקח את הילד ותשיתוהו בחיקה" כדרך נשים זקנות מביאות ילדים מחוצה לשדלם, ולא להניק כי חלב אין בדדיהן, ומיד "ותהי לו לאומנת", כי הוא יתברך השפיע חלב בדדיה ותהי אומנת אותו, וזהו אומרו "ותקח" וכי כדי לשית בחיקה, ומיד: "ותהי לו לאומנת", כי הניקתו מדדיה. אז בראות השכנות הרואות את הנס הגדול הזה, כי ידעוהו ככל נשים זקנות בשדים צומקות וברגע הניקתו, מיד "ותקראנה לו השכנות שם", והוא כי אמרו לא על חנם עשה יתברך הנס הזה... **אין זה רק להורות כי בן נעמי הוא זה, כי הוא מחלון ובא דרך ייבום על ידי בועז, על כן לעשות הוראה על הדבר קראו את הילד שם, לרמוז כי הוקם הוא להיות שם המת על נחלתו, וכמאמר הכתוב באומרו: "יקום על שם אחיו", ועל כן קראוהו שם...**

בית חלוץ הנעל, או שאשכב בצדך להקים לקרובך שם בישראל ואז תכסה רגלך בנעל...

10. הרב בכרך "אמא של מלכות" עמוד 116

ואחרונות אחרונות היו השכנות, אולי משום שלהן היתה הסליחה קשה ביותר, כי הן היו הראשונות שעמדו בקופתן, ודפקו אותו בוקר על דלתו של אבימלך, והיא היתה נעולה. על כן היו שהגישו את גמר הסליחה, וזכותן היה לקרוא שם לילד אשר יולד לנעמי.

11. רות פרק א

(יט) וַתֵּלֶכֶן שְׂתִיָּהּ עַד בְּאֵנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כִּבְאֵנָה בֵּית לָחֶם וַתֵּהָם כָּל הָעִיר עָלֶיהָ וַתֹּאמְרָנָה הַזֹּאת נְעָמִי:
(כ) וַתֹּאמֶר אֶלְיָהוּ אֵל תִּקְרָאנָה לִי נְעָמִי קְרָאן לִי מְרָא כִּי הִמְר שְׂדֵי לִי מֵאֵד:
(כא) אֲנִי מְלֵאָה הַלְכָתִי וְרִיקָם הַשִּׁיבִנִי ה' לְמָה תִּקְרָאנָה לִי נְעָמִי וְה' עֲנֵה בִי וְשְׂדֵי הַרְעֵ לִי:

12. ברית שלום מגילות מגילת רות

בגמרא (ברכות ז, ב): רות - מאי רות? אמר ר' יוחנן: שזכתה ויצא ממנה דוד שריוהו להקב"ה בשירות ותשבחות. יש להקשות מה פריך למה נקראת שמה כך, אם כן על כל שמות שבעולם ניבעי טעמא למה נקרא כן?! ועוד אמאי אמר "מאי רות", הכי הוי ליה למימר: למה נקרא שמה רות? ועוד דמשני שיצא ממנה דוד שריוהו להקב"ה, אם כן ריוהו הוה לה למיקרי?! ויבואר על פי מה דאיתא במדרש (זוהר חדש מדרש רות מאמר רות וערפה) שמתחילה היה גילית שמה, ואחר כך נקראת רות. ונראה דלכך נקראה רות על שם שקיבלה תר"ג מצות, כמו שכתוב ביבמות (מז, ב), "אמרה לה נעמי: מפקדינן אתר"ג מצות! אמרה לה: "עמד עמי ואלהיך אלהי", הרי שקבלה עליה תר"ג מצות. אמנם התר"ג מצות הם עם השבע מצות שנצטווה לבני נח, והיא גם היא אף שלא באה לכלל ישראל נצטוותה על שבע מצות, אך עכשיו כשבאתה להתגייר נתוסף עליה שש מאות וששה מצות, והיינו רוי"ת, גימטריא תר"ו מצות, שקיבלה עליה מרצונה על ידי שנתגיירה, ואם כן יש לומר שהמקשה ידע למה נקראה שמה רות, על שם תר"ו מצות שקיבלה, אלא הוא הקשה הכי: מאי רות? כיון שידוע שנקראת שמה רות, על שם תר"ו, אם כן מה רות? תר"ו היה לה להקרות כסדר האותיות החשבון, שלעולם מקדימין המרובה להמועט!

אלא על כרחך צריך לומר שנקראת רות לסימן איזה תיבה, על כן הקשה בזה הלשון: מאי רות? מה תיבה הוא רות, שנתן בו סימן רות ולא תר"ו? ומתרץ שיצא ממנה דוד שריוהו שירות ותשבחות, ועכשיו ממילא מתורץ מדוע לא היתה נקראת ריוה, וק"ל. וקרוב הדבר לשמוע דזהו הטעם שקראו לחמותה נעמי, על שם שיצא דוד מרות שהיה נקרא נעים זמירות ישראל, ואילו לא מתו בניה של נעמי היה ראוי שיצא דוד מהם, ואפילו עכשיו שיצא דוד מבוועז, כיון שגידלה נעמי, כמו שאמר הכתוב: "ותקח נעמי את הילד ותשיתוהו בחיקה" - מעלה עליה הכתוב כאילו ילדה, כדכתיב: "ותקראנה לו השכנות שם לאמור ילד בן לנעמי" וגו', לכך היתה נקראת נעמי על שם דוד שהיה נקרא נעים זמירות...

13. דרשות ר"י אבן שועיב פרשת בראשית

ולכן כתיב קודם החטא "אלה תולדות השמים והארץ", והוא מלא כי כל תולדות העליונים והתחתונים היו בשלימותם, ואין בכל המקרא "תולדות" מלא חוץ משנים: חד דין וחד דפרץ, כי מכאן והלאה נתקללו וחסרו עד זמן המשיח שיחזרו התולדות שלמים, ולכן "ואלה תולדות פרץ", מלא, כי בזמן המשיח הבא מפרץ יתוקנו הכל...

והנה בקרא אותו שם לא היה לעשות משם זה עיקר, כי לא היה רק לשעה לרמוז כי היה דרך ייבוס והוא מחלון, אך מה שעשו עיקר לקרא לו שם הוא על הנוגע אל האושר היוצא ממנו שהוא הדבר הראשון, כי זו היא הפרידה טובה שהיתה עתידה להוציא ממנה תפארת ישראל. ועל זה "ותקראנה שמו", כלומר שמו העיקרי עובד, לומר כי זה יהיה כעובד האדמה להוציא יפה פרי תואר, כן יהיה זה עובד את ה', עד גדר שהוא אבי ישי, כלומר אבי מי שמת בעטיו של נחש, כי לא חטא מעולם כי זכה לכך בעבודתו את ה' בשלימות, ועל ידי ההכנה אשר באה מצדו הוכן להיות ישי אבי דוד, כי למה שהוא יתברך אשר בחר בדוד רצה להביא זרע קדוש להוציאו ממנו, שעל ידי כן נאמר: "ויבחר בדוד עבדו" - וזהו דוד, כי בעבודת עובד זה זכה להוליד ישי, אשר היה ראוי להוליד את דוד.

7. אבן עזרא רות פרק ד

ויתכן שנקרא עובד - שהולידו זקן, ולא לקח האשה כי אם בעבור כבוד השם, וגם האם עזבה דתה וארץ מולדתה וחסתה בצל כנף השם, על כן יהיה הבן עובד השם, כי רובי הבנים דומים לאב ולאם כי הם השרשים.

8. דברים פרק כה

(ה) כִּי יִשְׁבוּ אֲחִים יַחְדָּו וַיָּמָת אֶחָד מֵהֶם וַיָּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁת הַמָּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָה בָּא עָלֶיהָ וּלְקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וַיִּבְמָה:
(ו) וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יִקְוֶם עַל שֵׁם אָחִיו הַמָּת וְלֹא יִמְחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל:
(ז) וְאִם לֹא יִחַפֵּץ הָאִישׁ לְקַחַת אֶת יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשְּׂעִרָה אֶל הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבָמִי לְהָאִישׁ שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יְבָמִי:
(ח) וְקָרְאוּ לוֹ זְקֵנֵי עִירוֹ וְדָבְרוּ אֵלָיו וְעָמְדוּ וְאָמְרוּ לֹא תִפְצֹתִי לְקַחְתָּהּ:
(ט) וְנָגְשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נְעֻלּוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וַיִּקְרָה בְּפָנָיו וְעָנְתָה וְאָמְרָה כֹּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו:
(י) וַיִּנְקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חָלוּץ הַנְּעֻל: ס

9. מלבי"ם רות פרק ג

(ד) ויהי בשכבו - ר"ל, ובוועז בודאי לא ישכב בשדה רק ישכב בגורן שהוא מוקף מחיצות, ואחר שאת תהי מסתתרת בגורן בודאי תדעי את המקום אשר ישכב שם בגורן. ובאת וגלית מרגלותיו ושכבת - פי' כי הם בושו מלתבוע את בועז בפה שישא אותה, ויעצה אותה שתתבע זאת ממנו ע"י סימנים כמאן דמחזי במחוג, שכבר בארנו במקום אחר מטעם המקובלים בענין היבוס וחליצת הנעל, שהגוף הוא נעל של הנפש שא"א לנשמה הרוחנית לעמוד בעולם הגופים מבלי גוף, כמו שא"א להענוג והרך לעמוד במקום רפש וטיט בלא נעל שלא יטנפו רגליו, ועל סוד זה אמר ה': "של נעלך מעל רגלך". והאיש המת בלא בנים ואין לנפשו מרגוע, והיא עודנה מקשקשת באשתו אשר לא עשה עמה פרי, וימחה שמו מישראל - כשייבם אותה אחיו ויתן זרע לאחיו הוא כאלו נפש המת באה שנית לעולם, כי הנולד הוא עצמו האח המת ויקרא על שמו, והוא יקום תחתיו לנחלה, וכמ"ש "יולד בן לנעמי", כי עובד בן בועז היה בעצמו מחלון בן נעמי, ואז יש לנפש המת נעל, ר"ל גוף שבו תעמוד שנית בעולם הגופים, אולם אם לא יחפוץ ליבמה, תשאר נפש המת בלא נעל ולא תוכל לעמוד שנית בעולם הגופים, לכן ירמוז זה במה שתשלוף נעלו מעל רגלו "ויקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל", כי כן חלץ נעל של אחיו המת, ר"ל שנשמתו היא חלוץ הנעל, ר"ל מחוסרת גוף וגויה. וזה רמזה לבועז במה שגלתה מרגלותיו ותשכב, ר"ל רמזה לו אחר שאתה הגואל ליבם, א"כ או תגלה רגליך להיות בלא נעל ותקרא